

Noodopvang veteranen

Onderzoeksteam

Hans Lankhuijzen
Frédérique Bolsenbroek

Tekstopmaak

Xerox | Osage

Datum: 2 maart 2022

Rapportnr: 2022/042

Uit de praktijk

"In mei/juni 2020 kreeg ik groepstherapie bij de Sinaï, zes sessies via een scherm basistherapie over PTSS. Was erg geholpen en eindelijk wist ik waar ik mee dealde. Maar jammer genoeg bleef de vervolgetherapie uit. Er waren te weinig therapeuten ter beschikking. In oktober 2020 was het mij te veel, ik had te veel aan mijn hoofd maar er was niemand thuis bij Sinaï. Moest nog even geduld hebben, was hun antwoord elke keer. De spanning liep te veel op thuis en de maat was vol. Ik kon niet meer thuis zijn en op mijn werk ging het ook niet veel beter, ik moest weg voor dat er erge dingen zouden gebeuren. Nadat ik het huis was uit gevlucht zocht ik hulp via de mede groepstherapie patiënten. Ik kon het goed vinden met de jongens. Een van de jongens kwam op het idee om het nummer van het Veteranenloket te bellen.

Op het nummer 088 3340000 was niemand te bereiken op vrijdagavond. Zelf was ik nergens toe in staat en werd steeds kwader.

Uiteindelijk is 112 gebeld door een van de jongens, deze was van de politie en dacht dat hij wel iets kon bereiken. Na twee uur bellen enz. zijn we naar het politiebureau (...) gegaan waar we weer tegen een muur liepen maar er was een kleine doorgang. Via GGZ (...) kwam ik met iemand in gesprek maar die kon niet veel voor mij doen.

Een van de jongens was net gescheiden en wilde mij wel voor een nacht een bed aanbieden.

De volgende dag zou ik teruggebeld worden door GGZ maar aan het einde van de dag kreeg ik weer het teleurstellende bericht "we kunnen niks voor je doen". Ik ben toen in de auto gestapt en richting Doorn (het Nederlands Veteraneninstituut, Vo) gegaan in de hoop maandag meer succes te hebben.

Maandagmorgen eindelijk rond 10 uur kreeg ik contact met mijn maatschappelijk werker van de Basis die wat ging proberen te regelen. 12 uur kon ik terecht voor een gesprek bij de Sinaï in Amersfoort.

Zij gingen wat proberen, nadat zij een hoop gebeld hadden kon ik voor twee weken terecht op het crisisbed bij de VIBU (Veteranen Intensieve Behandeling Unit; Vo) in Amstelveen.

Dat was erg fijn maar de situatie thuis was zeker niet te repareren in twee weken.

Bij de VIBU gingen ze kijken wat ze konden doen maar volgens het systeem moest ik weg na twee weken. Ze wilden mij wel proberen te helpen maar er was nergens iets voor een langere tijd.

Ik heb toen zelf op Facebook een oproep gedaan, daar was opeens een antwoord van een Facebookvriend veteraan. Ik heb een bed hier op ons zoldertje van het GOC Parkstad (Geüniformeerden Ontmoetingscentrum Parkstad; Vo) in Kerkrade. Ik dacht eindelijk een opening.

Het was maar voor 28 dagen en dus ik kon even rust vinden."

(citaat uit ingezonden brief van veteraan)

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Start en aanpak van het onderzoek	6
Reactie van de minister van Defensie	7
Vorbereidende gesprekken en rondetafelbijeenkomst	9
Vastgestelde knelpunten	10
Oplossingsrichtingen	13
Conclusie	15
Aanbevelingen	17
1. Betere informatieverstrekking over opvangmogelijkheden	17
2. Neem aanvragen voor noodopvang van derden in behandeling	17
3. Maak bij noodopvang geen onderscheid in veteranen	17
4. Verruim de duur van de opvangmogelijkheden	17
Hoe nu verder?	18
Bijlage	19

Inleiding

Voor u ligt het rapport van ons onderzoek naar de noodopvang van veteranen. In de afgelopen jaren ontving de Veteranenombudsman regelmatig klachten over de noodopvang. Deze klachten komen zowel van veteranen zelf als van relaties, vrijwilligers en professionele hulpverleners rondom een veteraan. Het onderzoek richt zich uitsluitend op postactieve veteranen, omdat veteranen in actieve dienst met hun hulpvraag bij hun werkgever terecht kunnen.

Aanleiding voor het onderzoek

De Veteranenombudsman ontvangt met enige regelmaat klachten over dit onderwerp. Deze gaan onder meer over de onbekendheid van opvangmogelijkheden, bureaucratie in de procedure (waaronder verwijzen naar andere instanties en particuliere initiatieven) en de bereikbaarheid van het Veteranenloket buiten kantooruren. Verder gaan deze klachten over het ontbreken van de mogelijkheid voor langdurige opvang en het gebrek aan deskundigheid op opvanglocaties.

Uit de praktijk:

"Enige tijd geleden hadden we ook een veteraan binnen als tijdelijke bewoner, zijn lot heb ik mij behoorlijk aangetrokken en ben gaan zoeken naar opvangcentra voor veteranen. Helaas zijn er weinig voorzieningen waar veteranen begeleid opgevangen worden, wel kwam ik vele veteranencafés en inloophuizen tegen wat op zich erg goed en fijn is uiteraard. Ik ben mij bewust dat een veteraan een andere achtergrond heeft en daardoor ook andere hulp nodig heeft. Hoe mooi en dankbaar zou het zijn om deze helden te kunnen helpen zodat ze zich weer gerespecteerd voelen."
(citaat uit een brief van een hulpverlener)

Om alle genoemde problemen in kaart te brengen en te verkennen of er verbeteringen mogelijk zijn, besloot de Veteranenombudsman een onderzoek in te stellen.

Kader

De Veteranenombudsman gelooft dat het perspectief van veteranen geborgd moet worden in alles wat de overheid doet. De Veteranenwet geeft een nadere invulling aan de erkenning en waardering van veteranen, én de bijzondere zorgplicht van de overheid voor veteranen. Veteranen kunnen door uitzending al dan niet blijvend letsel (lichamelijke en/of psychische klachten) hebben opgelopen. Als gevolg daarvan kunnen zij in een situatie komen waardoor zij op dat moment niet meer in hun eigen woning kunnen blijven en dringend andere woonruimte nodig hebben. Indien zij die woonruimte niet zelf of in hun netwerk kunnen vinden, moeten zij hiervoor een beroep kunnen doen op Defensie en/of het Nederlands Veteraneninstituut. Dit past bij de bijzondere zorgplicht die de overheid voor veteranen heeft.

Start en aanpak van het onderzoek

Om een beeld te krijgen hoe de noodopvang voor veteranen is geregeld, zijn gesprekken gevoerd met een aantal stakeholders. Er is onder meer gesproken met veteranen, vertegenwoordigers van het Nederlands Veteraneninstituut (NLVi), de Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en dienstslachtoffers (BNMO), het Leger des Heils, de Thuisbasis veteranen van Zorggroep Perspectief, het Veteranenplatform, bedrijfsmaatschappelijk werk Defensie, de koepel van Veteranen Ontmoetingscentra (VOC), het voormalige Veteranen Inloophuis Arnhem, het Geüniformeerden Ontmoetingscentrum Parkstad en het Veteranen ontmoetingscentrum Ouwestomp. Zij werden gevraagd naar hun ervaringen met de noodopvang van veteranen en of zij knelpunten en mogelijke oplossingen konden benoemen.

In zijn brief van 21 juni 2021 heeft de Veteranenombudsman de minister geïnformeerd over het onderzoek en haar een aantal vragen gesteld over de wijze van uitvoering van de noodopvang.

Reactie van de minister van Defensie

De minister reageerde in haar brief van 12 augustus 2021 op de brief van de Veteranenombudsman van 21 juni 2021. In haar brief lichtte zij eerst het uitgangspunt van de algemene gezondheidszorg in Nederland toe. Vervolgens gaf zij vanuit het oogpunt van Defensie een definitie van het begrip noodopvang. Tenslotte beantwoordde zij de vragen van de Veteranenombudsman. De brief van de minister is bij dit rapport gevoegd.

Gezondheidszorg in Nederland en Veteranenzorg

De minister geeft aan dat de gezondheidszorg in Nederland voor iedere Nederlandse burger toegankelijk is. Dit wordt geregeld door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Deze zorg is ook toegankelijk voor veteranen. Binnen de context van de zorgplicht die Defensie heeft voor haar veteranen zijn, conform de Veteranenwet en het Veteranenbesluit, voorzieningen voor deze doelgroep ingericht. Hieronder valt de zorg die geregeld is binnen het Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen (LZV)¹. Volgens de minister gaat het hierbij specifiek over de begeleiding van veteranen met vastgestelde psychosociale problemen (begeleiding door maatschappelijk werk) en behandeling van veteranen met psychiatrische problemen (GGZ zorg). Hulpverlening in het kader van sociaal maatschappelijke problemen, zoals huisvesting, valt hier niet onder omdat Defensie hier geen formele verantwoordelijkheid draagt. De minister merkt op dat voorzieningen in het kader van begeleid wonen of duurzame huisvesting worden begeleid en gefinancierd vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) door de gemeente. Zorgcoördinatoren van het NLVi zullen zich uiteraard maximaal inspannen om veteranen met huisvestingsproblemen te helpen bij het zoeken naar woonruimte. In de praktijk wordt men hierin belemmerd door het zeer beperkte aanbod aan betaalbare woningen in Nederland en jarenlange wachtlijsten.

Noodopvang

De minister van Defensie onderscheidt in haar reactie drie vormen van nood. Te weten: maatschappelijke nood, psychosociale nood en psychiatrische nood/crisis. Voor elke vorm van nood heeft Defensie een voorziening ingesteld om een (tijdelijke) oplossing te kunnen bieden aan de veteraan die dit nodig heeft.

Maatschappelijke nood: Bed, Bad, Brood, Budget-voorziening (BBBB-voorziening)

De BBBB-voorziening biedt onderdak aan veteranen die dat nodig hebben wanneer er sprake is van maatschappelijke nood. Te denken valt hierbij aan het tijdelijk geen onderdak hebben of een tekort aan financiële middelen om te voorzien in de eerste dagelijkse behoeften. De regeling voorziet in de mogelijkheid om enkele dagen in een hotel te verblijven totdat andere opvang mogelijk is, bijvoorbeeld bij familie, vrienden of gemeentelijke opvangmogelijkheden. Deze periode kan ook worden gebruikt om professionele hulpverlening in te schakelen. De BBBB-voorziening biedt noodopvang voor een korte termijn en het is nadrukkelijk geen opvang voor veteranen die in psychosociale nood verkeren. De nuldelijnsondersteuning (NOS)² van het Veteranen Platform voert de voorziening uit met behulp van door Defensie ter beschikking gesteld budget.

Psychische- en psychosociale nood: Time Out-voorziening

Wanneer een veteraan niet meer in staat is om, zonder begeleiding, de verstoorde balans in zijn leven te herstellen, kan de Time Out-voorziening uitkomst bieden. De veteraan die zich in psychische- of psychosociale nood bevindt, kan emotionele en praktische ondersteuning

¹ Het LZV is een civiel-militaire ketenzorgorganisatie met als doel postactieve veteranen, dienstslachtoffers en hun relaties bij missie gerelateerde psychische en psychosociale problemen in Nederland de meest geëigende zorg te bieden. Het LZV maakt sinds 1 januari 2021 deel uit van het Nederlands Veteraneninstituut.

² De nuldelijnsondersteuning (NOS) is een netwerk van getrainde vrijwilligers die veteranen en hun relaties ondersteunt door het bieden van een luisterend oor of praktische hulp.

ontvangen bij (relatief) eenvoudige problemen van psychische en sociale aard. Tijdens de Time Out bestaande uit een verblijf van maximaal tien dagen in een hotelkamer van het NLVi, is er dagelijks contact met een maatschappelijk werker. Om in aanmerking te komen voor de Time Out-voorziening dient er een begeleidingstraject te zijn ingezet. Dat betekent dat de veteraan al wordt begeleid door een zorgcoördinator en/of een maatschappelijk werker van het NLVi of het Veteranen Bedrijfsmaatschappelijk werk van Defensie.

Psychiatrische nood/crisis: crisisopname

Van een psychiatrische crisis is sprake wanneer iemand in een situatie van acute ernstige psychische of psychiatrische nood verkeert en de omgeving (nog) geen passende ondersteuning heeft kunnen bieden. Wanneer er sprake is van deze situatie wordt eerst vastgesteld of het gaat om een veteraan die reeds bekend is bij het LZV. Niet (bekende) veteranen worden verwezen naar de huisarts en aangemeld bij de regionale crisisdienst. Veteranen aan wie ambulante LZV (keten)zorg wordt verleend en voor wie intensivering van zorg met klinische opname nodig is, kunnen terecht bij de Militaire Geestelijke Gezondheidszorg (MGGZ), het Centrum 45, het Sinai centrum en de Veteranen Intensieve Behandel Unit (VIBU). Opname vindt dan plaats indien dit is geïndiceerd. Het LZV biedt via de VIBU klinische crisisopname. In beginsel is deze opvang kortdurend (maximaal veertien dagen) en bedoeld om de veteraan met meervoudige complexe problematiek te stabiliseren en voor te bereiden op reguliere ambulante of klinische vervolgbehandeling binnen het LZV.

Reactie op vragen van de Veteranenombudsman

Desgevraagd gaf de minister aan dat het Veteranenloket 24/7 bereikbaar is voor het aanvragen van noodopvang. Het loket zal bij een verzoek eerst vaststellen wat voor soort opvang nodig en passend is. In een voorkomend geval kan het zo zijn dat gebruik gemaakt wordt van de daklozenopvang van de gemeente of dat er doorverwezen wordt naar de huisarts die vervolgens kan besluiten om de crisisdienst van de GGZ in te schakelen. Veteranen die reeds een hulptraject binnen het LZV hebben, kunnen in aanmerking komen voor opname in een crisisbed van de VIBU. Veteranen kunnen zich hiervoor alleen tijdens kantooruren aanmelden via de maatschappelijk werker en/of de regiebehandelaar van een GGZ-instelling binnen het LZV. Buiten kantooruren dienen deze veteranen zich te melden bij de regionale crisisdienst via de huisarts of politie.

Uit de praktijk:

"Daar ik (...) zelf persoonlijk alle problematiek heb meegemaakt, waardoor ik door mijn PTSS mijn gezin ben kwijtgeraakt (scheiding). Mijn koophuis kwijtgeraakt. Achterblijvend met heel veel schulden.

En in diverse opnames heb gezeten weet ik hoe hoog de nood is".

(citaat uit een e-mail van een veteraan)

Vorbereidende gesprekken en rondetafelbijeenkomst

Op basis van de reactie van de minister en de opbrengst uit de voorbereidende gesprekken heeft de Veteranenombudsman een discussiestuk opgesteld ten behoeve van de rondetafelbijeenkomst. Die bijeenkomst vond plaats met vertegenwoordigers van het ministerie van Defensie, het NLVi, het Leger des Heils, de koepelorganisatie van veteraneninloophuizen, de BNMO, de Thuisbasis Veteranen van Zorggroep Perspectief, GOC Parkstad en het voormalig Veteranen Inloophuis Arnhem. Door de deelnemers zijn verschillende knelpunten en oplossingsrichtingen genoemd. De belangrijkste en voor dit onderzoek meest relevante worden hieronder weergegeven.

Vastgestelde knelpunten

Op grond van het klachtenbeeld, de ontvangen reactie van de minister van Defensie en wat er uit de verschillende gesprekken en in de rondetafelbijeenkomst naar voren is gekomen, constateert de Veteranenombudsman de volgende knelpunten in de noodopvang voor veteranen:

Onduidelijkheid over wie de regie heeft

In de verschillende gesprekken kwam naar voren dat er onduidelijkheid bestaat over welke instantie de regie heeft bij de noodopvang voor veteranen. Betrokkenen (veteranen, relaties, hulpverleners) weten vaak niet waar zij met hun hulpvraag terecht kunnen. Soms komen zij met hun hulpvraag terecht bij het Veteranenloket. Daar krijgen zij regelmatig te horen dat het Veteranenloket geen opvang kan bieden of dat zij niet voldoen aan de criteria voor een opvangplek. Als zij hulp zoeken bij de gemeente, legt die de verantwoordelijkheid weer bij Defensie. Defensie vindt echter dat de veteraan eerst van voorliggende voorzieningen van de gemeente gebruik moet maken. De gemeente heeft immers een zorgplicht voor elke burger, dus ook voor een veteraan. Noodgedwongen komt een veteraan dan terecht bij een veteraneninloophuis of in het uiterste geval bij de daklozenopvang, bijvoorbeeld van het Leger des Heils. De inloophuizen worden gerund door vrijwilligers en zijn niet bedoeld voor noodopvang. Ook zijn deze vrijwilligers geen professionele zorgverleners. Het Leger des Heils heeft wel professionele hulpverleners maar deze beschikken niet over kennis van specifieke veteranenproblematiek. Zij kunnen daardoor niet op de veteraan afgestemde zorg bieden.

Gebrekkige informatieverstrekking over opvangmogelijkheden

Uit de verschillende gesprekken en de ontvangen klachten en signalen is naar voren gekomen dat er nauwelijks informatie beschikbaar is over de opvangmogelijkheden die er voor veteranen zijn en wie daarvoor benaderd kan worden. Zo is er op de website van het NLVi niets over de door de minister van Defensie genoemde opvangmogelijkheden terug te vinden. Door het ontbreken van deze informatie weten veteranen niet dat zij voor acute hulp contact kunnen opnemen met het Veteranenloket.

Uit de praktijk:

"Zou jij eens navraag kunnen doen of iemand (tijdelijke) woonruimte weet voor een veteraan. Dit mag een woning zijn, maar kan ook een kamer zijn of een stacaravan o.i.d. Het liefst wil deze veteraan (...) een rustige woonomgeving, maar het mag ook een plek zijn om enkele dagen of weken te kunnen terugtrekken.

Hiervoor kan worden betaald, maar het budget is niet al te groot. (...)

Deze veteraan verblijft nu regelmatig dagen, soms weken, in het bos in een tentje als het hem thuis allemaal te veel wordt, dus ik hoop voor hem op een betere plek. Zeker met de naderende winter."

(oproep op Facebook)

Bereikbaarheid Veteranenloket

Volgens het NLVi is het Veteranenloket 24/7 bereikbaar via telefoonnummer 088 334 00 00. Doordeweeks tijdens kantooruren wordt de telefoon beantwoord door een medewerker van het loket. Deze kan een hulpvraag doorgeleiden naar een zorgcoördinator of gespecialiseerd maatschappelijk werker. Buiten kantooruren en in het weekeinde wordt de telefoon beantwoord door een medewerker van het bedrijfsmaatschappelijk werk van het ministerie van Defensie. De Veteranenombudsman heeft signalen ontvangen dat de telefoon buiten kantooruren niet altijd direct wordt beantwoord. Er bestaat dan de mogelijkheid om op de voicemail een bericht achter te laten. Dit kan voor een veteraan in nood belemmerend werken.

Toegankelijkheid Veteranenloket voor derden

Ook is gebleken dat alleen hulpverzoeken van een veteraan of zijn of haar partner in behandeling worden genomen. Op verzoeken van derden uit de omgeving van de veteraan (familie, burens, dienstmaten en vrienden) gaat het Veteranenloket niet in.

Wachttijd voor plek in opvang

Voor een eerste afspraak met een zorgcoördinator of een plek in de opvang geldt vaak een wachttijd. In sommige gevallen wordt de hulpzoekende veteraan doorverwezen naar particuliere initiatieven. De veteraan die dringend hulp nodig heeft, voelt zich hierdoor in de steek gelaten.

Gebrek aan kennis bij reguliere hulpverleners

In de gesprekken is aan de orde gekomen dat er bij reguliere hulpverleners zoals de GGZ en de politie een gebrek aan kennis is over de problemen waar veteranen specifiek mee te maken kunnen krijgen. De traumatische ervaringen van de uitzending hebben vaak ernstige en langdurige gevolgen. Bij sommige van deze veteranen wordt de diagnose PTSS gesteld. Deze veteranen kunnen moeite hebben met het oppakken van hun leven in de burgermaatschappij. Dit kan leiden tot echtscheiding, huiselijk geweld, middelengebruik, schulden en aanraking met het strafrecht. Ook wordt de PTSS niet altijd als zodanig herkend. Dit heeft tot gevolg dat deze veteranen niet de juiste behandeling krijgen. Voor de politie kan een gebrek aan kennis over deze veteranenproblematiek met zich meebrengen dat in een crisissituatie onjuist wordt gehandeld met gevaar van escalatie.

Uit de praktijk:

"PTSS is, ondanks de aandacht die het de laatste jaren heeft gekregen, nog steeds een taboe. Vooral voor veteranen.

Een "burger" die PTSS krijgt, is een slachtoffer en daardoor verdient deze zorg aandacht en medeleven. Een veteraan met PTSS is een gevaar. Juist door het ontbreken van deze noodopvang is het wachten op de escalatie voordat er ingegrepen kan en mag worden. Waardoor de voorgaande beeldvorming wordt bevestigd. Ikzelf ben na dertien jaar defensie overgestapt naar de hulpverlening. En werk op een crisisgroep voor jongeren. Dus weet uit eerste hand hoe helpend het voor het hele netwerk is om de persoon in nood elders "tijdelijk" te plaatsen."

(citaat uit een verhaal van een hulpverlener)

Geen opvang voor langere duur

Uit de reactie van de minister is gebleken dat er een maximale duur geldt voor de bestaande opvangmogelijkheden voor veteranen. Deze varieert van enkele dagen tot maximaal twee weken. Volgens de minister draagt Defensie geen formele verantwoordelijkheid voor opvang zodra de maximale opvangduur is verstreken. Na het verstrijken van de termijn dient de veteraan die dan nog behoefte heeft aan opvang, zich te richten tot de gemeente. De gemeente op haar beurt stelt zich op het standpunt dat Defensie voor deze opvang verantwoordelijk is. Hierdoor vallen deze veteranen in de praktijk vaak tussen wal en schip en zijn ze voor langdurige opvang aangewezen op particuliere initiatieven of de daklozenopvang. Een bijkomend knelpunt rond de langdurige opvang betreft de beschikbaarheid van woonruimte. Door de krapte op de woningmarkt is het voor iedere burger moeilijk om een geschikte en betaalbare woning te vinden. Ook de veteraan die acuut op zoek is naar woonruimte loopt hier tegenaan.

Beperkingen opvang veteranen bij gemeenten en Leger des Heils

Veteranen die acuut een opvangplek nodig hebben en niet weten waar zij die kunnen vinden, komen regelmatig terecht bij de reguliere daklozenopvang van gemeenten en het Leger des Heils. Deze bieden echter weinig tot geen maatwerk voor veteranen. Bij veteranen in de noodopvang is vaak sprake van multiproblematiek, bijvoorbeeld ten gevolge van PTSS-klachten, waardoor zij in de reguliere opvang niet op hun plek zitten. Dit komt ook doordat de

meeste begeleiders en zorgverleners geen ervaring hebben met veteranen en hun specifieke problematiek. De aanwezigheid van cliënten met andere problemen, zoals drugsgebruik en alcoholverslaving, brengt daarbij nog het gevaar met zich mee dat hun evenwicht verder wordt verstoord en hun herstel wordt belemmerd.

Geen noodopvang voor veteranen zonder erkende dienstverbandaandoening

Het zorgsysteem voor veteranen is vooral gericht op veteranen die een erkende dienstverbandaandoening hebben³. Bij hen is na een beoordeling een (tijdelijk) invaliditeitspercentage vastgesteld. Zij kunnen aanspraak maken op voorzieningen die er voor veteranen zijn waaronder de noodopvang die langer duurt dan enkele dagen: de Time Out voorziening en de crisisopvang. Een veteraan zonder erkende dienstverbandaandoening kan alleen aanspraak maken op de BBBB-voorziening. Als deze aangewezen is op een crisisopname dan dient dit via de reguliere weg te geschieden: melding bij huisarts en verwijzing naar GGZ-crisisdienst.

³ In het huidige systeem vraagt een veteraan een Militair invaliditeitspensioen (MIP) aan bij het ABP. Vervolgens wordt er een afspraak ingepland bij een verzekeringsarts van Bureau SMO van het ABP voor een eerste beoordeling. In die beoordeling wordt vastgesteld of er sprake is van een dienstverband (zijn de klachten van de veteraan het gevolg van de uitzending?) en of die klachten leiden tot een invaliditeitspercentage. Er worden herbeoordelingen gepland totdat bij de veteraan door de verzekeringsarts van SMO de medische eindtoestand kan worden vastgesteld. Dit is doorgaans het geval als de veteraan 'uitbehandeld' is. Dit hele traject kan door het voortduren van de behandeling en een tekort aan verzekeringsgeneeskundige capaciteit bij SMO jaren duren.

Oplossingsrichtingen

Betere afspraken tussen instanties over de regie

In de Veteranenwet is vastgelegd dat de overheid een bijzondere zorgplicht heeft voor veteranen. In de gesprekken kwam naar voren dat de minister van Defensie als uitvoerder van deze wet en als voormalig werkgever de verantwoordelijkheid heeft voor de zorg voor de veteranen. Hier valt ook de verplichting onder om aan de noodopvang een adequate invulling te geven. In de rondetafelbijeenkomst werd aangevoerd dat het NLVi voor de noodopvang de regie behoort te hebben. Omdat de door de minister genoemde opvangmogelijkheden in tijdsduur beperkt zijn, is het NLVi voor de langdurige opvang afhankelijk van derden, zoals het Leger des Heils. Daarom moeten er met deze organisaties duidelijke afspraken worden gemaakt over samenwerking. Volgens het Leger des Heils zou er, omdat gemeenten niet altijd voor langdurige opvang kunnen zorgen – eventueel in samenwerking met de VNG – een bovenregionale voorziening kunnen worden gecreëerd.

Maak kennis over opvangmogelijkheden en specifieke veteranenproblematiek toegankelijk

In de gesprekken kwam naar voren dat de informatie over de verschillende opvangmogelijkheden op de website van het NLVi ontbreekt. Dit kan worden verholpen door de opvangmogelijkheden en de criteria om hiervoor in aanmerking te komen alsnog op de website te vermelden. Deze informatie wordt hierdoor voor iedereen toegankelijk.

Behandel ook verzoeken van derden

Van verschillende kanten werd voorgesteld dat een verzoek om noodopvang altijd moet worden opgepakt, ook als dit niet door de veteraan zelf maar door een derde wordt gedaan. Hierbij wordt gedacht aan familie, burens, dienstmaten en vrienden. Zij merken vaak eerder dan de veteraan zelf dat deze hulp nodig heeft.

Zorg direct voor een (tijdelijke) opvangplek

Als knelpunt werd genoemd dat een veteraan die voor noodopvang een beroep doet op het Veteranenloket soms te maken krijgt met een wachttijd voordat er een opvangplek beschikbaar is. Belangenbehartigers hebben in dit kader de suggestie gedaan om voor deze situatie altijd enkele hotelkamers in het NLVi vrij te houden.

Schakel ervaringsdeskundigen in bij de opvang

Tevens kwam naar voren dat er bij veel hulpverleners een gebrek aan kennis bestaat over de omgang met veteranen met multiproblematiek. Als oplossing is voorgesteld om de eerste opvang te laten verzorgen door een medewerker die zelf veteraan is of een hulpverlener met een Defensie achtergrond. Dit geldt ook voor de begeleiding en de zorg in de crisisopvang. De praktijk heeft namelijk uitgewezen dat veteranen gebaat zijn bij begeleiding door mensen met specifieke ervaringsdeskundigheid.

Regel noodopvang voor langere duur

De minister geeft aan dat er voor veteranen noodopvang beschikbaar is met een duur variërend van enkele dagen tot maximaal twee weken. Uit de gesprekken en signalen komt naar voren dat er ook behoefte is aan opvang voor een langere duur. In de gesprekken zijn verschillende mogelijkheden naar voren gekomen om in die behoefte te voorzien:

- Maak de huidige vakantiebungalows van de BNMO bij het NLVi in Doorn voor een deel geschikt voor noodopvang;
- Maak een Jong Bronbeek voor veteranen tussen de 25 en 60 jaar;
- Koop stacaravans en/of gebruik recreatiebungalows voor langdurige noodopvang;
- Plaats woonunits of maak gebruik van leegstaande slaapgebouwen op terreinen van Defensie;
- Creëer een semimilitair verblijf voor de langdurige opvang, in combinatie met buddy's.

Wel werd opgemerkt dat het alleen beschikbaar stellen van een gebouw of een opvanggelegenheid niet voldoende is. De ruimte moet volgens de juiste eisen worden ingericht en de bijbehorende zorg moet worden georganiseerd en gegarandeerd. Unaniem werd benadrukt dat aan de langdurige opvang een tijdslimiet wordt verbonden. Het risico bestaat anders dat een veteraan door een langdurige opvang samen met andere veteranen contact met de maatschappij verliest. In de opvangperiode moeten er verder doelen worden gesteld waaraan de veteraan moet meewerken. Hierbij wordt gedacht aan zaken als het volgen van therapie, eventuele schuldsanering en actief zoeken van zelfstandige woonruimte. De uiteindelijke doelstelling is terugkeer in de maatschappij.

Samenwerking met het Leger des Heils

In het rondetafelgesprek kwam naar voren dat het NLVi in gesprek is met het Leger des Heils over samenwerking op het gebied van de langdurige opvang van dakloze veteranen. Met deze gesprekken wordt beoogd om deze groep beter in beeld te brengen, afspraken te maken en zorgroutes te bepalen. Het Leger des Heils beschikt bovendien over eigen woningen en heeft contacten met woningcorporaties. Ook is er gesproken over het in gebruik nemen van een gebouw op een kazernecomplex. Het Leger des Heils zorgt zo nodig voor psychische ondersteuning van de veteraan en werkt daarin samen met GGZ-instellingen. Het Leger des Heils onderzoekt welke rol de eigen veteraan-medewerkers kunnen spelen voor de zorg aan veteranen met multiproblematiek. De gesprekken over de samenwerking tussen het NLVi en het Leger des Heils worden in 2022 voortgezet.

Verruim opvangmogelijkheid voor veteranen zonder erkende dienstverbandaandoening

Binnen de groep veteranen die aanspraak maakt op een plek in de noodopvang is er een enkeling zonder erkende dienstverbandaandoening. Volgens de minister kunnen zij alleen een beroep doen op de BBBB-voorziening. Het vaststellen van dienstverband-aandoening is een complex en langdurig proces. Uit de gesprekken is gebleken dat dit onderscheid als onrechtvaardig wordt ervaren en dat deze veteranen niet tussen wal en schip mogen vallen. Voorgesteld wordt om de opvangmogelijkheden voor alle veteranen beschikbaar te stellen.

Conclusie

Allereerst wil de Veteranenombudsman alle betrokken partijen bedanken voor hun constructieve bijdrage aan dit onderzoek. In de gesprekken zijn veel positieve ideeën en oplossingsrichtingen naar voren gekomen waaruit duidelijk wordt dat het belang van de veteraan voor alle partijen voorop staat. Dit sluit aan bij de bijzondere zorgplicht die de minister van Defensie heeft als uitvoerder van de Veteranenwet.

Veteranen kunnen door uitzending blijvend psychisch en/of lichamelijk letsel hebben opgelopen. Als gevolg van dit letsel kunnen zij moeite hebben om aansluiting te vinden of te houden met de maatschappij. Dit kan er zelfs toe leiden dat zij ontsporen en op straat komen te staan en acuut een opvangplek nodig hebben. Het zorgen voor een adequate noodopvangvoorziening voor veteranen valt onder de bijzondere zorgplicht van Defensie. De minister van Defensie stelt aan deze zorgplicht te voldoen. Zij wijst erop dat in tijd beperkte noodopvangvoorzieningen beschikbaar zijn voor veteranen die dat nodig hebben. Deze opvang varieert van enkele tot maximaal veertien dagen. De duur is afhankelijk van de (nood)situatie waarin de veteraan verkeert (te weten: maatschappelijke nood, psychosociale nood en psychiatrische nood/crisis).

De Veteranenombudsman constateert dat het voor veteranen en hun relaties onduidelijk is welke opvangmogelijkheden er zijn en bij welke instantie zij daarvoor terecht kunnen. Hierover is weinig tot geen informatie te vinden. De ombudsman is van oordeel dat het NLVi de informatieverstrekking over de opvangmogelijkheden moet verbeteren. Dit kan in de eerste plaats door deze informatie te plaatsen op de website van het NLVi.

In de gesprekken kwam naar voren dat het NLVi en gemeentes bij een verzoek voor een opvangplek regelmatig over en weer naar elkaar of naar particuliere initiatieven en vrijwilligers verwijzen. De ombudsman kan zich voorstellen dat de veteraan zich hierdoor in de steek gelaten voelt. Het NLVi heeft met het Veteranenloket een belangrijke taak ten aanzien van veteranen en relaties van veteranen. De Veteranenombudsman is van oordeel dat het NLVi daarom de aangewezen instantie is om de regie te nemen bij de uitvoering van de noodopvang, met ondersteuning van het ministerie van Defensie.

Als veteranen dringend een opvangplek zoeken en daarvoor contact opnemen met het Veteranenloket, is het belangrijk dat zij snel worden opgevangen. Dit lukt niet altijd. Soms moet er eerst een afspraak gemaakt worden met een zorgcoördinator of gespecialiseerd maatschappelijk werker waardoor er een wachttijd ontstaat. Dit kan een vertraging geven van enkele weken. De Veteranenombudsman vindt het een kwalijke zaak als een veteraan het slachtoffer wordt van procedurele voorschriften. Wanneer een veteraan op zoek is naar noodopvang, mag er geen sprake zijn van een wachttijd.

De Veteranenombudsman vindt het niet juist dat het Veteranenloket alleen hulpverzoeken van een veteraan of van zijn partner in behandeling neemt. Vaak kunnen ook andere personen in de directe omgeving van de veteraan, zoals familie, burens, dienstmaten of vrienden, heel goed inschatten of deze hulp nodig heeft. Door niet op aanvragen van deze personen in te gaan, bestaat het gevaar dat een veteraan niet de noodzakelijke zorg krijgt. De ombudsman is van oordeel dat dit moet worden rechtgezet en dat het Veteranenloket ook aanvragen van derden oppakt.

De Veteranenombudsman stelt vast dat de door de minister genoemde opvangmogelijkheden niet voor alle veteranen beschikbaar zijn. Voor een verblijf in de Time Out-voorziening dient bijvoorbeeld al eerder een begeleidingstraject door een zorgcoördinator en/of gespecialiseerd maatschappelijk werker te zijn ingezet. Voor een crisisbed in de VIBU komen alleen veteranen in aanmerking die al een hulptraject binnen het LZV hebben. Verder komen veteranen die nog niet bij het NLVi bekend zijn of die geen 'erkend dienstverband' hebben alleen in aanmerking voor opvang van enkele dagen (de BBBB-voorziening). De Veteranenombudsman is van oordeel

dat de in de Veteranenwet verankerde zorgplicht geen basis biedt voor de hierboven genoemde verschillen. Alle veteranen hebben zonder onderscheid recht op zorg en als dat aan de orde is ook op een plek in de noodopvang.

De Veteranenombudsman stelt verder vast dat de aangeboden noodopvangvoorziening in tijdsduur is beperkt. Het komt regelmatig voor dat een veteraan behoefte heeft aan een opvangplek die langer beschikbaar is dan de door de minister genoemde termijnen. Het NLVi biedt de veteraan deze mogelijkheid niet. Het NLVi verwijst hiervoor naar een wettelijke taak van de gemeenten. Dit wringt met de bijzondere zorgplicht op grond van de Veteranenwet waaraan geen tijdslimiet is verbonden. De Veteranenombudsman is van oordeel dat het NLVi daarom ook de plicht heeft om te voorzien in een langer durende opvang als dat noodzakelijk is. Het NLVi moet de verantwoordelijkheid nemen voor de vervolgoopvang en de daarbij behorende (soms complexe) zorg. De Veteranenombudsman realiseert zich dat het verblijf op een opvangplek niet onbeperkt mag duren. De bedoeling van het verblijf is dat de veteraan wordt voorbereid op terugkeer in de maatschappij.

Ontwikkelingen gedurende het onderzoek

De Veteranenombudsman heeft met instemming vernomen dat het NLVi inmiddels in overleg is met het Leger des Heils voor samenwerking met betrekking tot de (vervolg)opvang. Het Leger des Heils is een organisatie die opvangmogelijkheden biedt aan mensen die buiten de maatschappij (dreigen te) vallen. Voor een goede opvang van veteranen is specifieke kennis van hun problematiek noodzakelijk. Het Leger des Heils heeft op dit moment al medewerkers in dienst die veteraan zijn en die bekend zijn met deze problematiek. Van het NLVi mag worden verwacht dat het in samenspraak met het Leger des Heils nagaat of en zo ja op welke wijze de kennis over deze problematiek bij de medewerkers van het Leger des Heils kan worden verbeterd. Voor de (vervolg)opvang is de suggestie gedaan om deze op een centrale locatie te laten plaatsvinden. Dat kan bijvoorbeeld een legeringsgebouw op een terrein van een kazernecomplex zijn. Het NLVi en het Leger des Heils gaan deze suggestie de komende tijd nader onderzoeken.

De Veteranenombudsman vindt dit een positieve ontwikkeling en verwacht veel van de samenwerking tussen het NLVi en het Leger des Heils.

Aanbevelingen

1. Betere informatieverstrekking over opvangmogelijkheden

De Veteranenombudsman beveelt de minister aan om de informatieverstrekking over de opvangmogelijkheden voor veteranen te verbeteren. Publiceer online de bestaande mogelijkheden, de criteria om hiervoor in aanmerking te komen en het telefoonnummer dat men kan bellen.

2. Neem aanvragen voor noodopvang van derden in behandeling

De Veteranenombudsman beveelt de minister aan om ook aanvragen voor noodopvang van mensen uit de omgeving van de veteraan in behandeling te nemen. De ombudsman denkt hierbij aan familie, buren, dienstmaten en vrienden.

3. Maak bij noodopvang geen onderscheid in veteranen

De Veteranenombudsman beveelt de minister aan om de noodopvang toegankelijk te maken voor alle veteranen, ongeacht of zij al bekend zijn bij het NLVi met een dienstverbandaandoening en voorkom daarbij dat de veteraan heen en weer wordt gestuurd tussen het NLVi en de gemeente.

4. Verruim de duur van de opvangmogelijkheden

De Veteranenombudsman beveelt de minister aan om de duur van de opvang van de verschillende regelingen te verruimen. De huidige maximale duur voor opvang (enkele dagen voor de BBBB-voorziening, tien dagen voor de Time Out-voorziening en veertien dagen voor de crisisopname in de VIBU) blijkt in de praktijk niet toereikend.

Hoe nu verder?

Met het uitbrengen van dit rapport levert de Veteranenombudsman een bijdrage aan het verbeteren van de (bekendheid van de) noodopvang voor veteranen. Nu is de minister aan zet. Veteranen moeten weten dat zij een beroep kunnen doen op noodopvang en hoe zij voor een opvangplek in aanmerking kunnen komen.

In de herfst van 2022 gaat de Veteranenombudsman bekijken op welke wijze de minister de aanbevelingen heeft uitgevoerd, tot welke resultaten dat heeft geleid en wat dat betekent voor de noodopvang voor veteranen. Hij gaat dan een nieuwe rondetafelbijeenkomst organiseren.

De Nationale ombudsman,
tevens Veteranenombudsman,

Reinier van Zutphen

Bijlage

Brief van de minister van Defensie van 12 augustus 2021 aan de Veteranenombudsman.

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

De Nationale Ombudsman
Veteranenombudsman
De heer mr. R. van Zutphen
Postbus 93122
2509 AC Den Haag

DE NATIONALE OMBUDSMAN	
datum inkomst	: 16 AUG. 2021
registratienummer	:
naam	:

Datum 12 AUG 2021

Onderwerp Wijze van uitvoering van de noodopvang voor veteranen

Geachte heer Van Zutphen,

Op 21 juni jl. heeft u mij geïnformeerd over het feit dat u een onderzoek start met als doel duidelijkheid te scheppen over hoe de bijzondere zorgplicht voor veteranen en/of zijn/haar relatie zich verhoudt tot de noodopvang. In uw brief verzoekt u mij om uw vragen te beantwoorden.

Voordat ik in ga op de inhoudelijke beantwoording van uw vragen, licht ik graag eerst het uitgangspunt van de algemene gezondheidszorg in Nederland toe om vervolgens het begrip noodopvang, vanuit het oogpunt van Defensie, te definiëren. Noodopvang kent vanuit het zorgperspectief namelijk diverse vormen en daarbij samenhangende uitvoeringsverantwoordelijkheden en -processen.

Gezondheidszorg in Nederland en Veteranenzorg

De gezondheidszorg in Nederland is voor iedere Nederlandse burger toegankelijk en wordt geregeld door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Deze zorg is ook toegankelijk voor veteranen. Binnen de context van de zorgplicht die Defensie heeft voor haar veteranen zijn, conform de Veteranenwet en het Veteranenbesluit, voorzieningen voor deze doelgroep ingericht. Hieronder valt de zorg die geregeld is binnen het Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen (LZV). Het LZV is een civiel-militaire ketenzorgorganisatie met als doel post actieve veteranen, diensslachtoffers en hun relaties bij missie gerelateerde psychische en psychosociale problemen in Nederland de meest geëigende zorg te bieden.

Hierbij gaat het specifiek over de begeleiding van veteranen met vastgestelde psychosociale problemen (begeleiding door maatschappelijk werk) en behandeling van veteranen met psychiatrische problemen (GGZ-zorg). Hulpverlening in het kader van sociaal maatschappelijke problemen zoals huisvesting valt hier buiten omdat Defensie hier geen formele verantwoordelijkheid draagt. Voorzieningen in het kader van begeleid wonen of duurzame huisvesting worden begeleid en gefinancierd vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning van de gemeente. Zorgcoördinatoren van het Nederlands Veteraneninstituut (NLVi) zullen zich uiteraard maximaal inspannen om veteranen met huisvestingsproblemen te helpen bij het zoeken naar woonruimte.

Noodopvang

Er worden drie vormen van nood onderscheiden, te weten: maatschappelijke nood, psychosociale nood en psychiatrische nood/crisis. Per nood-vorm volgt hierna een beschrijving van de voorziening die Defensie heeft ingesteld om een (tijdelijke) oplossing te kunnen bieden aan de veteraan die dit nodig heeft.

Bestuursstaf

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie

BS2021015451

Bijlage:

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden*

Datum 12 AUG 2021

Onze referentie
BS2021015451Maatschappelijke nood: Bed, Bad, Brood, Budget Voorziening

De BBBB voorziening biedt onderdak aan veteranen die dat nodig hebben wanneer er sprake is van maatschappelijke nood. Te denken valt hierbij aan het tijdelijk geen onderdak hebben of een tekort aan financiële middelen om te voorzien in de eerste dagelijkse behoeften. De BBBB voorziening voorziet in noodopvang totdat andere opvang mogelijk is, bijvoorbeeld bij familie, vrienden, of gemeentelijke opvangmogelijkheden. De BBBB voorziening biedt noodopvang voor een korte termijn en het is nadrukkelijk geen opvang voor veteranen die in psychosociale nood verkeren.

Deze voorziening is een onderdeel van de nuldelijnsondersteuning van het Veteranen Platform (VP). Defensie stelt budget ter beschikking om enkele dagen onderdak te faciliteren in bijvoorbeeld een hotel als er echt geen andere mogelijkheden zijn en om de veteraan te voorzien van financiële middelen voor de eerste levensbehoeften indien dit noodzakelijk is. Het doel van deze opvang is om tijd te winnen om de veteraan een eigen oplossing te laten vinden of de professionele hulpverlening in te schakelen. De BBBB voorziening is bestemd voor veteranen en de relaties van veteranen conform de Veteranenwet.

In 2019 is eenmaal gebruik gemaakt van deze voorziening. In 2020 is er geen gebruik gemaakt van deze voorziening.

Bij psychische- en psychosociale nood: Time Out voorziening

Wanneer een veteraan niet (meer) in staat is om, zonder begeleiding, de verstoorde balans in zijn leven te herstellen kan de Time Out voorziening uitkomst bieden. De veteraan die zich bevindt in psychosociale of psychische nood kan ondersteuning ontvangen die gericht is op emotionele en praktische ondersteuning bij (relatief) eenvoudige problemen van psychische en sociale aard. Wanneer er sprake is van een dergelijke situatie waarin de veteraan niet kan worden opgevangen in zijn persoonlijke omgeving en waarbij er noodzaak is om korte tijd uit de (thuis)situatie te zijn, is er de mogelijkheid om gebruik te maken van de Time Out voorziening.

Deze voorziening is nadrukkelijk niet ter voorkoming van - of in plaats van - een crisisopname of een voorziening voor dak- en thuislozen. De Time Out voorziening wordt ingezet wanneer er bijvoorbeeld sprake is van indicatie voor 'rust' ter voorbereiding op een behandeling of overbrugging na afloop van een behandeling naar de thuissituatie. Voorwaarde is dat de veteraan voor zichzelf kan zorgen en er geen risico is op psychiatrische escalatie. Tijdens de Time out (max 10 dagen) is er dagelijks contact met een maatschappelijk werker voor psychosociale begeleiding.

In de afgelopen 2 jaar hebben 61 veteranen gebruik gemaakt van deze voorziening. In 2019 waren er 37 veteranen met in totaal 144 verblijfsdagen in Doorn. In 2020 waren er 24 veteranen met in totaal 78 verblijfsdagen in Doorn.

Psychische nood of psychiatrische crisis: crisisopname

Van een psychiatrische crisis is sprake wanneer iemand in een situatie van acute ernstige psychische of psychiatrische nood verkeert en de omgeving (nog) geen passende ondersteuning heeft kunnen bieden. Wanneer er sprake is van deze situatie wordt eerst vastgesteld of het gaat om een veteraan die reeds bekend is bij LZV. Niet veteranen (of nog niet in zorg opgenomen veteranen bij het LZV) worden verwezen naar de huisarts en aangemeld bij de regionale crisisdienst. Veteranen aan wie ambulante LZV (keten)zorg wordt verleend en voor wie intensivering van zorg met klinische opname nodig is, kunnen terecht bij de Militaire Geestelijke Gezondheidszorg (MGGZ), Centrum 45 en Sinai centrum en het Veteranen Intensieve Behandel Unit (VIBU). Klinische opname vindt plaats indien dit op basis van de psychische problematiek is geïndiceerd. Het LZV biedt

via de VIBU klinische crisisopname. In beginsel is deze opvang kortdurend en bedoeld om de veteraan met meervoudige complexe problematiek te stabiliseren en voor te bereiden op reguliere ambulante of klinische vervolgbehandeling binnen het LZV.

In 2019 zijn 11 veteranen opgenomen geweest in de VIBU. In 2020 waren dat 10 veteranen.

Bestuursstaf

Datum 12 AUG 2021

Onze referentie
BS2021015451

	Nuldelijns-Ondersteuning VP	Landelijk Zorgsysteem Veteranen	Nederlands Veteraneninstituut	Anders Landelijke overheid of gemeente (VWS of WMO)
Maatschappelijke-nood	BBBB voorziening (enkele dagen)*			Maatschappelijke opvang zoals leger des heils (middellang) Lange termijn > huisvesting via gemeente ***
Psychosociale-nood			Time out voorziening* (maximaal 10 dagen)	Leger des heils
Psychiatrische-nood		VIBU** (enkele dagen tot maximaal 14 dagen)		Regionale crisisdienst

Tabel 1: Overzicht van noodopvang en verantwoorde partij

*Voor veteranen die bekend zijn bij Maatschappelijk werk NLVI. De voorzieningen zoals BBBB en Time Out zijn tijdelijke voorzieningen, ter overbrugging naar voorzieningen die een gemeentelijke verantwoordelijkheid hebben. Zorgcoördinatie en gespecialiseerd maatschappelijk werk van Defensie zullen zich altijd inzetten om aansluitend op die tijdelijke voorzieningen een duurzame oplossing te vinden. In de praktijk wordt men hierin belemmerd door het zeer beperkte aanbod aan betaalbare woningen in Nederland en jarenlange wachtlijsten. Dit knelpunt treft helaas niet alleen veteranen.

** aanmelding binnen kantooruren en mits veteranenstatus bevestigd is en in zorg bij LZV (zo niet > melding huisarts en verwijzing naar regionale crisisdienst).

*** Sociaal maatschappelijke opvang, begeleid wonen en huisvesting is een verantwoordelijkheid van de gemeente.

Op welke wijze behandelt het Veteranenloket een aanvraag van een veteraan voor de BBBB voorziening en voor crisisopname bij psychische nood of psychiatrische crisis?

Het Veteranenloket is 24/7 bereikbaar en zal bij een verzoek tot behoefte aan noodopvang eerst vaststellen wat voor soort opvang nodig en passend is. In voorkomend geval kan het zo zijn dat gebruik gemaakt wordt van daklozen opvang van de gemeente of dat er doorverwezen wordt naar de huisarts die vervolgens kan besluiten om de crisisdienst van de GGZ in te schakelen.

Welke stappen moet een veteraan zetten om een beroep te kunnen doen op noodopvang en hoe verloopt deze procedure?

Bestuursstaf

Voorziening Bed, Bad, Brood, Budget:

Om in aanmerking te komen voor de BBBB voorziening kan de veteraan contact opnemen met een nuldelijnsondersteuner of met het Veteranenloket van het NLVi. Veteranen, die via het Veteranenloket reeds begeleid worden door een zorgcoördinator of maatschappelijk werker, worden door hen in contact gebracht met het Nuldelijns Ondersteuning Systeem (NOS), en de locatie waar bed en bad beschikbaar is.

Datum 12 AUG 2021

Onze referentie
BS2021015451

NB: Het NOS is een netwerk van getrainde vrijwilligers die veteranen en hun relaties ondersteunt door het bieden van een luisterend oor of praktische hulp.

Voorziening Time Out:

Om in aanmerking te komen voor de Time Out voorziening dient er een begeleidingstraject te zijn ingezet. Dat betekent dat de veteraan al wordt begeleid door een zorgcoördinator en/of een maatschappelijk werker van het NLVi of Veteranen Bedrijfsmaatschappelijk werk van Defensie. Het maatschappelijk werk kan de aanvraag Time Out bij het NLVi indiceren. Deze voorziening is niet van toepassing wanneer er een crisis is of bij ernstige problematiek.

Voorziening crisisopname:

Veteranen, die nog geen hulptraject binnen het LZV hebben, bij wie sprake is van psychiatrische nood, dienen contact op te nemen met de huisarts. Deze kan doorverwijzen naar de regionale crisisdienst van de GGZ. Opname binnen de GGZ is een proces dat valt binnen de beroepsverantwoordelijkheid van de psychiater, deze beoordeelt de indicatie voor opname. Opname via de crisisdienst is een samenwerking tussen de huisarts (en eventueel politie) en de regionale crisisdiensten in Nederland.

Veteranen die reeds een hulptraject binnen het LZV hebben kunnen in aanmerking komen voor opname in de VIBU (crisisbed). Veteranen kunnen zich hiervoor alleen binnen kantooruren aanmelden via de maatschappelijk werker en/of de regiebehandelaar van een GGZ instelling binnen het LZV.

Veteranen die nog geen hulpverleningstraject binnen LZV hebben, kunnen niet aangemeld worden bij de VIBU. Algemene psychiatrische - niet missie gebonden - crisissituaties komen niet in aanmerking voor specifieke veteranenzorg. Deze vallen onder de algemene zorg van de GGZ. Beoordeling van de psychiatrische nood geschiedt altijd door een psychiater. Veteranen die wel beschikken over een hulpverleningstraject binnen het LZV, maar in psychiatrische nood verkeren buiten kantooruren dienen zich te melden bij de regionale crisisdienst via de huisarts of politie.

Wanneer een veteraan via de regionale crisisdienst wordt opgenomen kan de veteraan, zodra de crisis hanteerbaar is, bij het Veteranenloket worden aangemeld voor het (snel) starten van een hulpverleningstraject in het kader van (vaststelling van) missie gerelateerde problematiek en/of een opname binnen de VIBU. Een lopend hulpverleningstraject wordt na crisis in het weekend direct op de maandag na het weekend binnen de behandelinstelling waar de veteraan bekend is vervolgd (hier is sprake van een samenwerking tussen de LZV voorzieningen en de algemene GGZ voorzieningen).

Wanneer komt een veteraan voor noodopvang in aanmerking?

De beantwoording van deze vraag is uiteengezet in de tekst bij het onderwerp 'noodopvang' en bij de beantwoording van de vorige vraag.

Komt elke veteraan voor noodopvang in aanmerking?

Voor de BBBB voorziening komt elke veteraan in aanmerking.

Voor de Time Out voorziening komen veteranen in aanmerking die reeds in zorg zijn opgenomen door het NLVi en wanneer er sprake is van een indicatie voor 'rust' ter voorbereiding op een behandeling of ter overbrugging naar de thuishituatie na afloop van een behandeling. Voorwaarde om in aanmerking te komen voor deze voorziening is dat de veteraan voor zichzelf kan zorgen en er geen risico is op psychiatrische escalatie.

Datum 12 AUG 2021

Onze referentie
BS2021015451

Wanneer er sprake is van een situatie van psychiatrische crisis komen veteranen in aanmerking die bekend zijn bij een aan het Veteraneloket/ instelling aangesloten bij het LZV. Wanneer dit niet het geval is dan wordt de veteraan verwezen naar de instelling waar hij in behandeling is of indien er geen behandeling gaande is, naar de regionale crisisdienst, via de huisarts.

Waar ligt de grens tussen kortdurende opvang en langdurige opvang?

In tabel 1 vindt u de weergave van de duur van de diverse noodopvang voorzieningen die aangeboden kunnen worden aan veteranen.

Welke organisaties spelen naast het ministerie van Defensie een rol bij de noodopvang?

Wat betreft de BBBB voorziening wordt door het Veteranen Platform de samenwerking gezocht met het Leger des Heils. Het NLVi zoekt nadrukkelijk contact met gemeenten wanneer het noodzakelijk is om een duurzame oplossing te vinden op het gebied van (begeleid) wonen.

Bij crisisopname bij psychiatrische crisis: voor veteranen, die bekend zijn bij het Veteraneloket/LZV wordt samengewerkt met de Veteranen Intensieve Behandel Unit (VIBU) in Amstelveen, onderdeel van het Sinai centrum. Indien hier geen plaats is wordt terug gevallen op de regionale crisisdienst. Tot slot wordt samengewerkt met de GGZ hulpverlening.

Erop vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

Drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

Veteranenombudsman

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

Telefoon 070 356 35 63
www.nationaleombudsman.nl/veteranen

Rapportnr: 2022/042 is een uitgave van de
Veteranenombudsman, 2 maart 2022

